

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД
№ ..... РД09-1726/04.08.....2023 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, чл. 12 от Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката, чл. 2, ал. 3, чл. 3, ал. 1, т. 3 и чл. 8, ал. 2 от Постановление № 157 на Министерския съвет от 7 юли 2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България и на техните основни функции

УТВЪРЖДАВАМ

Политика на Министерството на образованието и науката за борба с измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и мерките за докладване и коригиране на сериозни нередности като Структура за наблюдение и докладване по Плана за възстановяване и устойчивост съгласно приложение, което е неразделна част от настоящата заповед.

Заповедта и приложението към нея да се публикуват на интернет страницата на Министерството на образованието и науката в разделите „Нормативни актове“ и „План за възстановяване и устойчивост“.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на г-жа Наталия Митева, заместник-министър на образованието и науката.

4.8.2023 г.

Х

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Galin Borisov Tsokov

**ПОЛИТИКА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА ЗА БОРБА С ИЗМАМИ, КОРУПЦИЯ, КОНФЛИКТ НА
ИНТЕРЕСИ И ДВОЙНО ФИНАНСИРАНЕ И МЕРКИТЕ ЗА
ДОКЛАДВАНЕ И КОРИГИРАНЕ НА СЕРИОЗНИ НЕРЕДНОСТИ КАТО
СТРУКТУРА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ДОКЛАДВАНЕ ПО ПЛАНА ЗА
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ**

С Постановление № 157 на Министерския съвет от 7.07.2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България, и на техните основни функции (ПМС № 157 на МС), Министерството на образованието и науката (МОН) е определено като Структура за наблюдение и докладване.

Съгласно чл.2, ал.3 от ПМС № 157 на МС лицата, отговорни за управлението и изпълнението на Плана, предприемат необходимите мерки, свързани с предотвратяването на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране от Механизма и от други програми на Съюза, както и от други национални или международни източници на финансиране. В изпълнение на Постановлението МОН прилага мерки за превенция, установяване, докладване и коригиране на случаи на конфликт на интереси, корупция, измама и двойно финансиране и възстановяване на неправомерно получени средства от крайните получатели (КП).

Като отговорна институция - част от държавната администрация, в съответствие с Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация (приет с ПМС № 57/2020 г.) от служителите на МОН се очаква да поддържат високи правни, етични и морални стандарти, да се придържат към принципите на почтеност, обективност и честност и да се противопоставят на измамите, корупцията, конфликта на интереси и двойното финансиране при изпълнение на държавната служба. Със Заповед № РД 09-1776/26.08.2021 г. (изм. и доп. със Заповед № РД 09-5811/30.11.2022 г.) министърът на образованието и науката е утвърдил нов Кодекс за поведение на служителите в МОН, който включва Глава V „Антикорупционно поведение“. Изискванията за това поведение са съобразени със Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ).

Понятията измами, корупция и конфликт на интереси се използват за описване на широк кръг от нарушения. Настоящата Политика е съобразена с определенията за измама и корупция съгласно Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 05.07.2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред, транспонирана в българското законодателство с Наказателния кодекс и Закона за административните нарушения и наказания. В допълнение по отношение на корупцията, осъществявана от лица, заемащи висша публична длъжност, е приложим ЗПКОНПИ. Съгласно §2, ал. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ, разпоредбите на Глави V „Декларации“, VIII „Конфликт на интереси“ и XV „Административнонаказателни разпоредби“ се прилагат съответно за служителите в администрацията на органите на изпълнителната власт, в това число на териториалните

звена, служителите в администрацията на органи, създадени със закон, с изключение на служителите, които заемат технически длъжности.

Легалната дефиниция на конфликта на интереси във връзка с изпълнение на бюджета на Европейския съюз се съдържа в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18.07.2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, а в националната нормативна рамка определението за конфликт на интереси и правилата за установяването му са регламентирани в ЗПКОНПИ (Глава VIII. „Конфликт на интереси“, Раздел I „Дефиниции“, чл. 52, 53, 54). Съгласно чл. 52 от ЗПКОНПИ, конфликт на интереси възниква, когато лице, заемащо висша публична длъжност, има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията му по служба.

Настоящата Политика се придържа към легалната дефиниция за корупция по смисъла на ЗПКОНПИ (чл. 3, ал. 1): корупция е налице, когато в резултат на заеманата висша публична длъжност лицето злоупотребява с власт, нарушава или не изпълнява служебни задължения с цел пряко или косвено извличане на наследваща се материална или нематериална облага за себе си или за други лица.

Измамата е с цел лично облагодетелстване, облагодетелстване на свързано лице или трета страна, или загуба за друго лице, като умисълът е основният елемент, който ги отличава от нередностите. Корупцията е злоупотреба с власт, нарушаване или липса на изпълняване на служебни задължения с цел пряко или косвено извличане на наследваща се материална или нематериална облага за себе си или за други лица. Конфликт на интереси е налице, когато безпристрастното и обективно упражняване на официалните функции на едно лице е опорочено по причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически или други интереси, споделяни например с кандидат или получател на средства от ЕС.

Измамата, корупцията, конфликтът на интереси и двойното финансиране не само имат потенциално финансово отражение, но може да доведат и до увреждане на репутацията на организацията, отговаряща за ефективното и ефикасно управление на финансовите средства. Това е от особено значение за публичните организации, отговарящи за управлението на средствата на ЕС.

Съгласно одобрената със Заповед № ЗМФ-526/01.07.2022 г. на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите Система за управление и контрол на Плана за възстановяване и устойчивост (СУКПВУ), участниците в процеса по управление и изпълнение на Плана – КП, Структура за наблюдение и докладване (СНД), дирекция „Национален фонд“, ИА ОСЕС, АФКОС, прилагат контроли за предотвратяване, установяване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране. Функциите по разследване се извършват от компетентните за това органи, в рамките на правомощията им по европейското или национално право: Прокуратурата на Република България, Европейската прокуратура, Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ), АФКОС и ОЛАФ. Информацията по случаите на сериозни нередности се въвежда, обновява и съхранява в специален модул в информационната система за Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ) (ИСУН 2020).

Отговорности

От страна на МОН отговорността за управлението на риска от измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране е делегирана на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ (ИАПО), която е второстепенен разпоредител с бюджет (ВРБ) към МОН. Във връзка с горното е издадена Заповед № РД 09-73/18.01.2023 г. на министъра на образованието и науката, допълнена със Заповед № РД09-849/13.04.2023 г. на министъра на образованието и науката, която пряко касае прилагането на Постановление № 157 на МС от 07.07.2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на План за възстановяване на устойчивост на Република България, и на техните основни функции.

ИАПО има функционални задължения по:

- извършване на редовен преглед/текущо за допускане на риск от измами чрез определен служител/и и/или екип за оценка на риск от измами;
- установяване на ефективна политика за борба с измамите и/или план за ответни мерки срещу измамите;
- осигуряване на осведоменост относно измамите и обучение за персонала;
- гарантиране на незабавното насочване от страна на органа по управление и контрол на разследванията, когато такива се предприемат, към компетентните разследващи органи.

Чрез своето ръководство, ИАПО носи отговорност за ежедневното управление на рисковете от измами и предотвратяването им, както следва:

- гарантиране на наличието на подходяща система за вътрешен контрол в съответната област на отговорност;
- предотвратяване и откриване на измами;
- осигуряване на надлежна проверка и прилагане на превантивни мерки в случай на съмнение за измама;
- предприемане на коригиращи мерки, включително административни наказания, когато това е уместно.

За извършване на всички действия по изпращане и получаване на данни във връзка с отчитането на оперативните споразумения за изпълнение на съответната реформа в ПВУ,) са създадени профили в ИСУН на определени експерти от отдел „Политики за стратегическо развитие“, дирекция „Политики за стратегическо развитие, квалификация и кариерно развитие“ в МОН.

Докладване

Във връзка с подобряване организацията и изпълнението на дейностите по ПВУ МОН е осигурил постоянна възможност за подаване на сигнали (за нарушения и нередности) и предложения от гражданите и бизнеса, като на интернет страницата <https://mon.bg> са обявени:

– signal.npvu@mon.bg, във връзка с изпълнение на дейностите по ПВУ специално е инсталиран и видим на заглавната интернет страница на МОН бутон за подаване на нередности и сигнали. Постъпилите сигнали своевременно се регистрират в

електронната деловодна система Eventis R7. По тях се извършват дейности от компетентността на МОН (резолиране и насочване по компетентност към съответно административно звено в МОН) и/или без забава се препращат към ИАПО отново по компетентност с изискване съответната администрация да уведоми своевременно МОН за предприетите мерки и действия (feedback);

– priemna@mon.bg, обявен на заглавната страница на сайта на МОН и в раздел „Административно обслужване“, рубрика „Център за административно обслужване“. Постъпилите електронни писма и приложени документи своевременно се регистрират в ел. деловодна система Eventis R7, като по тях се предприемат съответни действия по компетентност от общата и специализираната администрация на МОН при спазване на принципите за субординация и координация, съгласно чл. 2, ал. 1, т. 5 от Закона за администрацията и принципа на йерархична подчиненост, съгласно чл. 18 от Закона за държавния служител;

– anticorruption@mon.bg, обявен на заглавната страница на сайта на МОН за директно подаване на сигнали за корупция. Обработката на данните и последващите действия са в рамките на функционалните задължения на Инспектората на МОН.

– телефонни номера, обявени на заглавната страница на сайта на МОН:

0800 16 111 - телефон за сигнали и предложения “green telephone”;

02/ 9217 760 - телефон на приемен офис за граждани и институции.

Предвидена е възможност за заинтересованите страни да подават на място в МОН сигнали и предложения чрез поставена кутия с надпис „**Кутия за мнения и коментари**“ и **“Feedback and comments box”** - МОН, вход „Запад“, етаж Партер, между стая № 3 и № 4. Кутията се проверява текущо, което е ангажимент на дирекция „Човешки ресурси и административно обслужване“ (ЧРАО) в МОН и се предприемат действия по компетентност в зависимост от естеството на постъпилите сигнали, предложения и др.

В Центъра за Административно обслужване, стая № 5 „Приемна“ на МОН са осигурени условия за среща „лице в лице“ между граждани и служители на МОН. Приетият устен сигнал се документира.

Постъпилите в МОН сигнали се регистрират текущо в електронната деловодна система Eventis R7.

Основните мерки за защита на лицата, подали сигнали са напр.:

- стриктно прилагане на чл. 4, ал. 5 от Кодекс за поведение на служителите на МОН, съгласно който служителите са длъжни да опазват и да не разкриват извън установения ред информация за физически и юридически лица и организации, станала им известна при или по повод изпълнение на служебните им задължения и представляваща законово защитена тайна;

- в длъжностните характеристики на служителите в „Центъра за административно обслужване“ на МОН – дирекция ЧРАО, е вписано задължение за гарантиране на конфиденциалност;

- във Вътрешните правила за организацията на административното обслужване в МОН са утвърдени критерии за конфиденциалност;

- стриктно прилагане на глава IV „Защита на подателите на сигнали“ от Вътрешните правила за дейността на Инспектората на Министерството на образованието

и науката по прилагането на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

Разследване

В зависимост от естеството на сериозната нередност (измама, корупция или конфликт на интереси) компетентни органи да извършат проверка с цел установяване на престъпление или нарушение и последващо разследване по реда на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) са:

1. при данни за измама, корупция (подкуп) или конфликт на интереси (свързани лица), съгласно националното законодателство и Финансовия регламент – Прокуратурата на Република България и Европейската прокуратура. При наличие на законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление се образува досъдебно производство по реда на НПК с постановление на прокурора. Когато е убеден, че са събрани необходимите доказателства за разкриване на обективната истина и за повдигане на обвинение пред съда, прокурорът съставя обвинителен акт и делото се предава на съд;

2. при данни за конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от ЗПКОНПИ разследването е от:

- компетентността на КПКОНПИ;
- Инспектората на МОН, който предприема действия по компетентност в съответствие с § 2, ал. 1, т. 1 от ДР на ЗПКОНПИ;
- ИАПО.

Производството за установяване на конфликт на интереси или на липсата на такъв е по реда на ЗПКОНПИ и Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси (приета с ПМС № 209/26.09.2018 г., обн. ДВ. бр. 81/02.10.2018 г.). В предвидените от закона случаи (напр. неподаване на годишна декларация по закона от задължените лица) се прилагат административнонаказателните разпоредби на ЗПКОНПИ.

Настоящата Политика е съобразена с разпоредбата на чл. 46, ал. 1 от Закона за администрацията (ЗА). Съгласно същата Инспекторатът на МОН е на пряко подчинение на министъра на образованието и науката за осъществяване на административен контрол.

Съгласно § 1, т. 6 от ДР на ЗА (нова - ДВ, бр. 85 от 2017 г.) легалната дефиниция за административен контрол е: „дейност за проверка и оценка на действията на администрацията за съответствие с нормативните и вътрешноведомствените актове с цел ефективност, прозрачност в управлението и предотвратяване на корупцията“.

В изпълнение на чл. 46, ал. 11 от ЗА, при прилагането на настоящата Политика следва да се има предвид, че Инспекторатът не извършва проверки относно бюджетната дисциплина.

Настоящата политика е приета със Заповед № РД09-1726/04.08.2023 г. на министъра на образованието и науката и е публикувана на официалния сайт на МОН.